

Neljapäev, 10. september 2015

P8_TA(2015)0315

Angola

Euroopa Parlamendi 10. septembri 2015. aasta resolutsioon Angola kohta (2015/2839(RSP))

(2017/C 316/21)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Angola kohta,
 - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku pressiesindaja 12. mail 2015 tehtud avaldust Angola kohta,
 - võttes arvesse pärast esimest Angola ja Euroopa Liidu ministrite kohtumist 17. oktoobril 2014. aastal tehtud ühisavaldust,
 - võttes arvesse ELi ja Angola ühiste edasiste sammude teemalist 23. juuli 2012. aasta dokumenti,
 - võttes arvesse ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate ja sõnavabaduse kohta,
 - võttes arvesse nõukogu 2014. aasta juuni järeldusi seoses ELi suuniste 10. aastapäevaga,
 - võttes arvesse ELi lepingu artiklit 21 ning ELi inimõiguste strateegilist raamistikku, milles EL kohustub toetama jätkuvalt täie jõuga maailmas vabaduse, demokraatia ja inimõiguste kaitsjaid,
 - võttes arvesse 2000. aasta juunis allkirjastatud Cotonou partnerluslepingut,
 - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni (1948) ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti (1966),
 - võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et Angola valitsus on viimastel kuudel suurendanud oma võimu mis tahes eeldatava vaidlustamise mahasurumist, rikkudes sellega Angola põhiseaduses sätestatud inimõigusi; arvestades, et Angolas surutakse jätkuvalt maha ühinemis- ja kogunemisvabadust ning üha kasvamas on mure selle pärast, et inimõiguste kaitsjate vahistamise ja kohtu alla andmise taga on nüüd sõjavägi ja luureteenistused;
- B. arvestades, et 14. märtsil 2015 vahistati inimõiguslane José Marcos Mavungo ilma vahistamismääruseta ning et 28. augustil 2015 palus prokurör António Nito mõista Angola provintsi Cabinda kohtul Mavungo 12 aastaks vanglasse mässule õhutamise süüdistuse põhjal, hoolimata sellest, et mitte ühegi süüteo toimepaneku kohta ei olnud esitatud ühtegi tõendit;
- C. arvestades, et advokaat Arão Bula Tempo vahistati samal päeval väidetava osavõtu eest sama meelevalduse korraldamisest; arvestades, et Arão Bula Tempo vabastati seejärel 13. mail 2015 ning ootab nüüd kohtuistungit, olles saanud süüdistuse mässule õhutamises;

Neljapäev, 10. september 2015

- D. arvestades, et ajakirjanik ja inimõiguslane Rafael Marques mõisteti 28. mail 2015 kuueks kuuks vangistusse kaheaastase tingimisi vanglakaristusega selle eest, et ta avaldas 2011. aastal raamatu „Vereteemandid: korrupsioon ja piinamine Angolas“, milles kirjeldati üksikasjalikult enam kui 100 tapmist ja sadu piinamisjuhtumeid, mille olid väidetavalt toime pannud Lundase piirkonna teemandikaevanduste turvatöötajad ja sõdurid; arvestades, et kaebusi, mis Marques esitas riigiprokuratuuri inimõiguste rikkumiste kohta Lundase piirkonnas, ei uuritudki;
- E. arvestades, et 15 noort aktivisti vahistati 20.–24. juunil 2015 seoses eraviisilise poliitilise aruteluga; arvestades, et seejärel vahistati 30. juunil 2015 kapten Zenóbio Lázaro Muhondo Zumba, keda süüdistati väidetavas seotuses nende 15 aktivistiga;
- F. arvestades, et kõik kinnipeetud vahistati ebaseaduslikult ja meelevaldselt ning neid süüdistati mässu ettevalmistamises ja riigipöörde katses presidendi ja teiste valitsuse liikmete vastu;
- G. arvestades, et kinnipeetud 15 aktivisti hoitakse eelvangistuses, neile ei ole esitatud ametlikku süüdistust, neile ei võimaldata täielikku juurdepääsu õigusnõustajale ega pereliikmete külastusi, kes üritavad neile toitu tuua, ja et neid hoitakse üksikvangistuses;
- H. arvestades, et aktivistid vahistati ja nende kodud otsiti läbi ilma ühegi määruseta; arvestades, et teadete kohaselt on nende suhtes kasutatud füüsilist ja psühholoogilist piinamist ning neile on tehtud tapmisähvardusi;
- I. arvestades, et ametivõimud ähvardavad noorte vangide emasid, kes on hakanud tegutsema, ja et valitsev erakond MPLA ei ole lubanud korraldada nende toetajate meeleavaldusi, kes nõuavad vangide vabastamist; arvestades, et Luandas 8. augustil 2015 toimunud vangide sugulaste rahumeelsele meeleavaldusele vastati kohapeal julgeolekujõudude rünnakute ja vägivaldse mahasurumisega;
- J. arvestades, et 2015. aasta juulis peeti ajutiselt kinni Luanda provintsi vanglas teisi aktiviste külastanud neli inimõiguslast ja raadio Deutsche Welle töötaja, sest neid süüdistati selles, et nad kavatsevad teha vanglas poliitikat;
- K. arvestades, et Angola põhiseaduses tunnustatakse rahumeelse protestimise õigust ning ühinemis- ja sõnavabadust;
- L. arvestades, et on antud teada Huambos 2015. aasta aprillis toimunud massimõrvast, kus politseijõud tapsid Luz do Mundo ususekti kuulujaid; arvestades, et eri allikatest pärit arvud ulatuvad kümnetest kuni tuhandete surnuteni ja paljude ümberasustatud isikuteni; arvestades, et valitsus ei ole juba kuid suutnud tegeleda sõltumatu uurimise läbiviimise kiireloomulisusega, kuid eitab tuliselt suuri arve; arvestades, et ombudsman valmistab praegu ette aruannet selle juhtumi kohta;
- M. arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvolinik nõudis tungivalt selle juhtumi rahvusvahelist uurimist, mille peale valitsus algatas kohtuliku uurimise;
- N. arvestades, et Angola valitsus on samuti korraldanud üha rohkem massilisi ja väikesemahulisi sundväljatõstmisi Luandas ja teistes linnades, et saata sealt välja ebaseaduslikes asundustes elavad inimesed ja kaotada tänavakauplejad, k.a rasedad ja lastega naised;
- O. arvestades, et 2015. aasta märtsis võeti vastu uued õigusaktid, mis suurendavad veelgi kontrolli vabaihenduste üle;
- P. arvestades, et kodanikuühiskond on korduvalt tauninud seost korrupsiooni, loodusvarade kahanemise ja nende valitseva eliidi poolt omastamise ning inimõiguste rikkumiste toimepanemise vahel nende vastu, kes ohustavad kehtivat olukorda ja seda hukka mõistavad;

Neljapäev, 10. september 2015

- Q. arvestades, et kuigi Angola valitsus on kohustunud tegema rohkem jõupingutusi parandamaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemi, ja tehtud on ka mõningaid edusamme, tuvastab rahapesuvastane töökond – 1989. aastal G7 algatusel rahapesu tõkestamiseks loodud valitsustevaheline organisatsioon – jätkuvalt strateegilisi puudusi Angola rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemis;
- R. arvestades, et sõltumatutes aruannetes on tehtud kindlaks, et naftatulu, mis on valitsuse peamine vara, ei ole suunatud säästvasse arengusse ega kohalikesse kogukondadesse, kuid valitsev eliit on üha rikkastunud;
- S. arvestades, et Angolas on tohutud mineraali- ja naftavarud, ja et see on üks maailma kiiremini kasvavaid riike, eriti pärast kodusõja lõppu; arvestades, et Angola majanduskasv on väga ebaühtlane ja et enamus riigi rikkusest on kogunenud ebaproportsionaalselt väikse rahvastikusektori kätte;
- T. arvestades, et naftatulude järsule vähenemisele järgnenud majanduskriis võib riigis põhjustada edasisi ühiskondlikke rahunusi ja valitsusevastaseid meeleavaldusi;
- U. arvestades, et 2014. aasta oktoobris kinnitas Angola uuesti oma pühendumist poliitilisele dialoogile ja koostööle, milles lepiti kokku ELi ja Angola ühiste edasiste sammude teemalises dokumendis ja mille alustaladeks on hea juhtimistava, demokraatia ja inimõigused;
- V. arvestades, et kooskõlas Cotonou lepingu artikliga 8 toimub ELi ja Angola 2012. aasta ühiste edasiste sammude teemalise dokumendi raames ELi ja Angola vahel teabevahetus hea valitsemistava ja inimõiguste küsimuses ametliku poliitilise dialoogi käigus vähemalt kord aastas;
1. tunneb sügavat muret inimõiguste, põhivabaduste ja demokraatliku tegutsemisruumi kiiresti halveneva olukorra pärast Angolas ning julgeolekujõudude poolsete kuritarvitamiste ja kohtusüsteemi vähesel sõltumatusel pärast;
 2. palub Angola ametivõimudel vabastada viivitamata ja tingimusteta kõik inimõiguste kaitsjad, sh Marcos Mavungo ja 15+1 juunis 2015 vahistatud aktivisti, ja loobuma kõigist nende vastu esitatud süüdistustest; nõuab ühtlasi, et vabastataks viivitamata ja tingimusteta ka kõik teised aktivistid, süümevangid või poliitilised vastased, kes on meelevaldselt vahistatud ja keda peetakse kinni kõigest nende poliitiliste vaadete, ajakirjanikutöö või rahumeelses tegevuses osalemise pärast;
 3. nõuab tungivalt, et ametiasutused tagaksid, et kinnipeetavaid ei piinata ega väärkohelda, et neile kindlustataks täielik kaitse ning juurdepääs nende peredele ja advokaatidele;
 4. palub Angola ametivõimudel lõpetada viivitamatult meelevaldsed vahistamised, ebaseaduslikud kinnipidamised ning piinamine politsei- ja julgeolekujõudude poolt; kordab, et kõiki väiteid inimõiguste rikkumise kohta, k.a piinamine, mida panevad toime politsei- ja julgeolekujõud, tuleb uurida kohe, erapooletult ja põhjalikult ning et toimepanijad tuleb anda kohtu alla;
 5. tunneb sügavat muret jätkuvate katsete pärast piirata sõna- ja ajakirjandusvabadust, rahumeelse kogunemise ja ühinemise vabadust ning nende vabaduste üha sagedasemat rikkumist ametivõimude poolt, ning kutsub Angola ametiasutusi üles tagama nimetatud vabaduste viivitamatu ja tingimusteta kaitse; palub lisaks ametivõimudel täielikult rakendada Angola poolt ratifitseeritud inimõiguste ülddeklaratsiooni, inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat ning muude rahvusvaheliste ja piirkondlike inimõigusi käsitlevate õigusaktide sätteid;
 6. palub, et ELi delegatsioon Luandas viiks ellu Euroopa väliseenistuse pühendumust kogu maailma inimõiguste kaitsjate toetamisele ja kaitsmisele konkreetsete ja nähtavate sammude abil, mis hõlmavad eelkõige kohtuistungite jälgimist, poliitilist ja materiaalsel abi inimõiguslastele, nende advokaatidele ja peredele ning ELi ja selle liikmesriikide järjepidevat

Neljapäev, 10. september 2015

suhtlemist Angola ametivõimudega inimõiguste teemal kõigil tasanditel sõlmitud suhete puhul, k.a arvatud kõrgeim tasand; palub lisaks, et delegatsioon tihendaks poliitilist dialoogi Angola valitsusega kõigis poliitilistes, kaubanduslikes ja arengualastes suhetes tagamaks, et valitsus täidab oma riiklikke ja rahvusvahelisi inimõigustealaseid kohustusi, nagu lubati 2014. aasta oktoobris toimunud esimesel Angola ja Euroopa Liidu ministrite kohtumisel; nõuab tungivalt, et delegatsioon kasutaks selleks kõiki asjakohaseid vahendeid ja instrumente, k.a demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend;

7. kutsub ELi ja liikmesriike üles tunnistama Angola ametivõimude suukorruptsiooni, mis takistab tõsiselt inimõiguste austamist ja arengut, rakendama inimõiguste lähenemisviisi paketi põhimõtteid enne mis tahes Angolaga tehtavaid tehinguid ning vaatama 11. Euroopa Arengufondi raames läbi riiklikud soovituskavad;

8. peab kahetsusväärseks asjaolu, et olenemata 2007. aasta riiklikust uuringust ja suuremahulisest miinivastase tegevuse programmist ei ole jalaväemiinide ja sõjategevusest mahajäänud lõhkekehade ohu ulatus ikka veel kindlalt teada; nõuab tungivalt, et EL jälgiks, kontrolliks ja hindaks vahendite tõhusat kasutamist ning tagaks, et eraldatud eelarvet kasutatakse tõhusalt ja sihipäraselt selleks, et maa saaks demineeritud nagu kord ja kohus;

9. nõuab tungivalt, et Angola kohtuasutused kinnitaksid oma sõltumatust igasugusest poliitilisest instrumentalseerimisest ja tagaksid selliste õigusaktidega tunnistatud õiguste kaitse nagu õiguskaitses kättesaadavus ja õigus õiglasele kohtumenetlusele;

10. nõuab tungivalt, et Angola valitsus viiks läbi Huambo massimõrva kiireloomulise, läbipaistva ja usaldusväärse uurimise ning pakuks toetust massimõrva üleelanutele, kes on ümberasustatud; kordab ÜRO nõudmist, et tuleb korraldada rahvusvaheline ja sõltumatu täiendav uurimine;

11. on jätkuvalt mures selle pärast, et naiste ja laste vastase vägivalda vastu võitlemiseks mõeldud meetmeid ei ole rakendatud; palub asutustel tugevdada võitlust kahjulike traditsioonide, näiteks nõiduses süüdistatud laste häbimärgistamise vastu;

12. tuletab meelde Angola poolt Cotonou lepingus võetud kohustust austada demokraatiat, õigusriigi põhimõtet ja inimõiguste põhimõtteid, mis hõlmavad sõnavabadust, meediavabadust, head valitsemistava ja läbipaistvust poliitilistel ametikohtadel; nõuab tungivalt, et Angola valitsus toetaks neid sätteid kooskõlas Cotonou lepingu artikli 11 punktiga b ning artiklitega 96 ja 97, ning – kui ta seda ei tee – palub Euroopa Komisjonil alustada asjaomast menetlust vastavalt Cotonou lepingu artiklitele 8, 9 ja 96;

13. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid tegeleksid kõigi loodusvaradega kauplemise, sh ka naftakaubanduse läbipaistvusega ning eelkõige rakendaksid täielikult kehtivaid riigipõhise aruandluse õigusakte ja teostaksid selle üle järelevalvet; kutsub Angola ametivõime ja välisettevõtjaid üles aitama tugevdada juhtimist mäetööstuses, järgides mäetööstuse läbipaistvuse algatust ning vaadates läbi Kimberley protsessi elluviimise; palub lisaks Angola valitsusel esitada kava avatud valitsemise partnerlusega ühinemiseks ning koostada selleks konkreetne kava korruptsiooniga võitlemiseks, läbipaistvuse suurendamiseks ning avaliku aruandekohustuse tõhustamiseks;

14. ergutab ELi ja USA koostööd ja koordineerimist Dodd-Franki seaduse artikli 1504 rakendamisel;

15. kutsub liikmesriikide ametiasutusi ja järelevalveasutusi suurendama valvsust seoses Euroopa rahapesuvastastele õigusaktidele vastavusega, k.a hoolsuskohustuse auditi põhimõtte ja nõuetekohane riskianalüüs, eriti Angolast pärit riikliku taustaga isikute puhul;

16. tunneb heameelt selle üle, et Angola valitsus on tunnistanud maa ülevõtmise juhtumite hüvitamisega seotud probleeme ning et ajakirjanduse andmetel on jaotus- ja hüvituse mehhanismid paranemas; ergutab valitsust sellesuunalisi jõupingutusi jätkama;

Neljapäev, 10. september 2015

17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Aafrika Liidule, Aafrika inimõiguste ja rahvaste õiguste komisjonile, Lõuna-Aafrika Arengühenduse piirkonna riikide valitsustele, Angola presidendile ja parlamendile, USA valitsusele, ÜRO peasekretärile, ÜRO Inimõiguste Nõukogule ning AKV–ELi parlamentaarsele ühisassambleele.
